

ZVYŠOVÁNÍ INFORMOVANOSTI NEFORMÁLNÍCH PEČUJÍCÍCH O OSOBY S CHRONICKÝM ONEMOCNĚNÍM (MZ ČR 18/22/PPZ) – EVALUACE WORKSHOPU.

INCREASING AWARENESS OF INFORMAL CAREGIVERS OF PEOPLE WITH CHRONIC DISEASES (MZ ČR 18/22/PPZ) - WORKSHOP EVALUATION.

PhDr. Jana Horová, Ph.D.– PhDr. Mgr. Jitka Krocová, Ph.D.
– Mgr. Jaroslava Nováková

Abstrakt

Projekt č. 18/22/PPZ „Zvyšování informovanosti neformálních pečujících o osoby s chronickým onemocněním“, který byl realizován za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví ČR, se věnoval zvýšení informovanosti neformálních pečujících o osoby s chronickým onemocněním, a to poskytnutím edukačních podkladů a relevantních informací, které byly zaměřeny nejen na sekundární a terciární prevenci, ale také na bezpečnou péči v domácím prostředí. Konferenční příspěvek seznamuje účastníky s obsahem kurzu a výsledky evaluačních výstupů a s edukačními materiály.

Klíčová slova: *informovanost, neformální pečující, osoba blízká, chronické onemocnění, workshop, osoba s chronickým onemocněním, znalost*

Abstract

Project No. 18/22/PPZ "Increasing the information of informal caregivers of people with chronic diseases", which was implemented with the financial support of the Ministry of Health of the Czech Republic, focused on increasing the awareness of informal caregivers of people with chronic diseases by providing educational materials and relevant information that focused not only on secondary and tertiary prevention, but also on safe care in the home environment. The conference paper introduces participants to the course content and evaluation outcomes and educational materials.

Key words: *information, informal caregiver, loved one, chronic illness, workshop, person with chronic illness, knowledge*

1 Teoretická východiska projektového záměru

Progresivní demografický vývoj obyvatel vyspělých států a plynulé zvyšování indexu stáří (počet seniorů ve věku 65 a více let na 100 dětí mladších 15 let) predikuje stále vyšší počet osob seniorského věku, u kterých díky snížené soběstačnosti hrozí, že budou odkázány na pomoc druhé osoby. V souvislosti se snahou o deinstitucionalizaci sociálních služeb, podporu humanizace a zaměření na individuální potřeby jedince, roste ve vyspělých zemích význam podpory neformální péče. V České republice by až 80 % dospělých osob by v případě nesoběstačnosti rodičů volilo možnost poskytnout jim potřebnou péči v domácím prostředí (Veselá, 2002). Péče o nesoběstačné seniory mívá obvykle rodinný charakter (Jeřábek a kol., 2005). Termín "neformální pečovatel" není v žádné české legislativní normě specifikován, přestože je běžně používán. Definice pečující osoby je v zákoně o sociálních službách stanovena pouze nepřímo přes vymezení závislých osob. Nárok na případnou státní sociální podporu tak pro ně

většinou vzniká v návaznosti na služby určené pro osoby, o které je pečováno (Geissler et al., 2015). Většinou se jedná o laickou (rodinnou) péči bez specifického odborného vzdělání, bez finančního ohodnocení, vykonávanou mimo pracovní poměr, která je prováděna s vysokou mírou citového zapojení.

V souvislosti s dlouhodobou péčí o osobu blízkou může docházet k propadu celkových příjmů pečujících. Pečující osoby tak čelí zvýšenému riziku chudoby v produktivním i postproduktivním věku. Přestože citovou angažovanost lze považovat za velmi silný motivační faktor, je pečující osoba vystavena dále také pečovatelské zátěži, která bývá definována jako fyzické, psychické, emoční, sociální či finanční problémy rodinných pečujících spojené s péčí o závislého starého člena (Přidalová, 2006).

2 Realizace projektu

Cílem projektu bylo zvýšit informovanost neformálních pečujících o osoby s chronickým onemocněním, a to poskytnutím edukačních podkladů a relevantních informací, které byly zaměřeny nejen na sekundární a terciární prevenci, ale také na bezpečnou péči v domácím prostředí. V rámci projektu byly realizovány 4 workshopy (2 workshopy v červnu 2022 a 2 workshopy v říjnu), celkově absolvovalo vzdělávací akci více než 110 účastníků. Po ukončení workshopu byly účastníkům předány flash disky s komentovanými prezentacemi, které byly sděleny účastníkům workshopů. Dále je k dispozici účastníkům přístupný e learningový kurz v Moodle a emailová adresa, ze které je možno komunikovat s lektory kurzu a klást dotazy.

3 Evaluace workshop

Evaluační dotazník vyplnilo 49 účastníků workshopů (n=49). Účastníci workshopu hodnotili kurz obsahově (zařazená témata do workshopu), rozsah a srozumitelnost přednášek, udělovali celkové hodnocení a následně ve volné otázce uváděli, které téma by doplnili a co v kurzu chybělo. Hodnocení položek bylo možné pomocí škály 1-5 (1-výborně...5-nedostatečně)

První dotaz se týkal vhodnosti zařazení témat do workshopu a výsledky v absolutních a relativních číslech znázorňuje tabulka č. 1.

Obsah workshopu – zařazení témat	Absolutní četnost	Relativní četnost
hodnocení 1	15	30,61 %
hodnocení 2	18	36,73 %
hodnocení 3	13	26,53 %
hodnocení 4	1	2,04 %
hodnocení 5	2	4,08 %

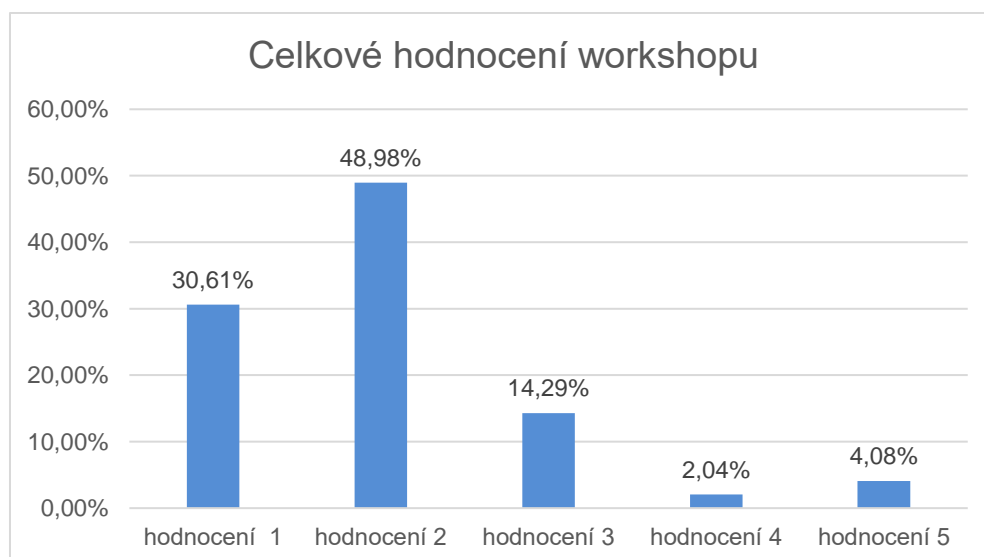
Tabulka č. 1 Hodnocení vhodnosti zařazených témat

Další položkou dotazníku bylo hodnocení rozsahu a srozumitelnosti příspěvků, výsledky v absolutních a relativních číslech znázorňuje tabulka č. 2.

Rozsah, srozumitelnost pře	Absolutní četnost	Relativní četnost
hodnocení 1	21	42,86%
hodnocení 2	18	36,73%
hodnocení 3	7	14,29%
hodnocení 4	2	4,08%
hodnocení 5	1	2,04%

Tabulka č. 2 Rozsah a srozumitelnost přednášek

Výsledky celkového hodnocení kurzu účastníky pak demonstruje graf č. 1.

Graf č. 1 Celkové hodnocení workshopu.

Na otázku „Co dle Vás v kurzu chybělo, co byste doplnili...? Účastníci odpovídali „nic bylo tam vše“ (3x), „více praktických nácviků“ (2x), „více zapojení účastníků do přednášky“ (1x), přednášky zaměřené na psychiku“ (2x), „více o samotné péči všeobecně (1x), „detailní vysvětlení některých pojmů“ (1x).

4 Závěr

Realizovaný workshop byl určený pro specifickou skupinu účastníků. Jednotlivé části se zaměřovaly na problematiku chronických onemocnění jedinců, o které pečují blízcí „neformální pečující“ v domácím prostředí. Cílem workshop bylo poskytnout edukační podklady a relevantní informace o prevence dekubitů/ proleženin, prevenci pádů a zajištění bezpečného domácího prostředí, péči o inkontinentní osoby v domácí prostředí, péči o močový katétr/ močovou cévku v domácím prostředí, prevenci

kardiovaskulárních onemocnění (krevní tlak, režimová opatření – pohyb, stravování...), sledování projevů a změn příznaků vybraných chronických onemocnění v domácím prostředí a možnosti zdravotní a sociální podpory pro osoby s dlouhodobým chronickým onemocněním. Řešitelé projektu předpokládají další aktivity v oblasti podpory zdravotní gramotnosti neformálních pečujících. Na základě výsledků evaluačního dotazníku se také nabízí rozšíření témat přednášek/workshopu a delší časová dotace akce pro možnost opakovaných nácviků praktických výkonů.

E learningový kurz v Moodle je k dispozici účastníkům workshopu, má také předpoklad dlouhodobé udržitelnosti, předpokládá se možnost doplnění prezentací a materiálu pro stávající a budoucí uživatele.

Projekt č. 18/22/PPZ „Zvyšování informovanosti neformálních pečujících o osoby s chronickým onemocněním“ je realizován za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví ČR.

Použitá literatura

1. GEISLER, H., HOLEŇOVÁ, E., HOROVÁ, T. et al., 2015. Výstupní analytická zpráva o současné situaci a potřebách pečujících osob a bariérách pro poskytování neformální péče v ČR. Projekt „Podpora neformálních pečovatелů“, Praha: Fond dalšího vzdělávání. CZ.1.04/3.1.00/C6.00002
2. JEŘÁBEK, H. et al. 2005. Rodinná péče o staré lidi. Praha: CESES FSV UK.
3. PŘIDALOVÁ, M. 2006. Péče o staré rodiče – nový úděl mladších seniorů? Sociální práce: odborná revue pro sociální práci, 2006(2), 68–81.
4. VESELÁ, J. 2002. Představy rodinných příslušníků o zabezpečení péče nesoběstačným rodičům. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí.

Kontaktní údaje

PhDr., Mgr. Jitka Krocová, Ph.D.
 Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta zdravotnických studií
 Husova 664/11, 301 00 Plzeň
 Tel: 377 123 456
 e-mail: krocovaj@kos.zcu.cz